

Havbruksnæringens utvikling er avgjørende for fremtiden til kystsamfunnene

Sjømatnæringen har hatt en betydelig vekst de siste årene og nærmer seg prosessindustri og offshore leverandørindustri som Norges viktigste eksportnæring. Målt i volum har imidlertid eksporten knapt endret seg de siste årene, og veksten er i hovedsak drevet av høyere priser og svak krone.

Nettverk fjord- og kystkommuner (NFKK) viser til kommunens rolle for å bygge attraktive lokalsamfunn. Dette må gjøres i nært samspill mellom kommunen og lokalt næringsliv. Næringslivets rolle for å bygge attraktive lokalsamfunn og kommunenes rolle overlapper hverandre. For distriktskommuner der næringslivet vokser i antall arbeidsplasser, må kommunene være attraktive som bosteder for å tiltrekke og beholde arbeidskraft og dermed oppnå befolkningsvekst.

Da er det rett og rimelig at kommunene også får en rettmessig andel av inntektene og fortjenesten som næringslivet oppnår gjennom å være lokalisert i nettopp denne kommunen.

NFKK foreslår tre tiltak for at havbruksnæringen skal styrke kystsamfunnene:

- Forutsigbare utbetalinger fra Havbruksfondet
- Lokalt eierskap må vektlegges og prioriteres
- Kommunal medvirkning til marint vern

Havbruksfondet

NFKK mener at vertskommunene skal kompenseres for tilrettelegging av areal for naturressursnæringer. Vår erfaring, etter ca. fem år med Havbruksfondet, viser at kommunene i større grad er positive til å legge til rette for vekst innen oppdrett. Også innbyggerne har blitt mer positive fordi de ser at kommunen får noe igjen for å være en slik tilrettelegger.

NFKK mener at oppdrettsnæringen må bidra i utviklingen av dette som gjenytelse for å drive produksjon av sjømat i den kommunale sjøallmenningen.

NFKK foreslår følgende tiltak:

- Det er viktig at lokale skatteinntekter fra havbruk, vind- og vannkraft eller fra mineralnæringen motiverer lokalsamfunn til å tilrettelegge for naturbaserte næringer, og ikke inngår i kommunenes inntektssystem.
- Det må innføres produksjonsavgift på slakteklar fisk på landbasert oppdrett, på lik linje som på anlegg i sjøen.

Lokalt eierskap styrker lokalsamfunnene.

Lokalt eierskap har svært stor betydning for lokalsamfunnet. Våre medlemmer har gode relasjoner til de lokale oppdrettsselskapene, og innenfor denne sektoren er det færre lokalt eide selskaper i dag enn for 20 år siden. Dette påvirker kommunenes mulighet til å få flere lokale ringvirkninger i form av lokal verdiskaping og arbeidsplasser.

NFKK foreslår følgende tiltak:

- Myndighetene må i større grad legge til rette for nye lokale arbeidsplasser basert på norsk sjømat, gjennom blant annet produktutvikling, mer videreforedling og bedre markedsadgang for bearbejdede produkter.

- Praksisen ved salg av nye konsesjoner innen oppdrettsnæringen bør revurderes. Det kan være formålstjenlig for de mindre, lokalt eide selskapene å gå fra å eie til å leie en konsesjon. Dette vil også åpne opp for flere nye aktører.

Kommunal medvirkning til marine verneplaner

NFKK mener primært at en bærekraftig forvaltning av Norges sjøområder må skje gjennom plan- og bygningsloven framfor gjennom marint vern. Plan- og bygningsloven gir gode muligheter til å balansere vern og vekst på en bærekraftig måte, og samtidig ivareta både lokalt selvstyre og nasjonale føringer.

Stortinget har gitt føringer om at det marine vernet skal være «liberalt». Det undersjøiske landskapet skal beskyttes med sitt mangfold av habitater, «samtidig som det tillates næringsvirksomhet som ikke er i strid med verneformålet». Det er en bekymring for det faktumet at verneplanene i realiteten går utover eksisterende næringsaktivitet i områdene som er foreslått vernet. Forslagene om marint vern vil innebære begrensninger for oppdrett i kystkommunene. Det vil også bli strengere når det gjelder næring på tang- og tare samt vindmøller til havs.

NFKK foreslår følgende tiltak:

- Kommunene skal være en aktiv part i utarbeidelsene av nye verneområder.
- Marine verneområder bør ikke etableres i bruksfjorder hvor verneplanene begrenser eksisterende næringsaktivitet, bosetning og framtidig samfunnsutvikling i tillegg til at dagens forvaltning har klart å bevare de verneverdige forekomstene i området.

